

Høringssvar: NSO sitt forslag til Velferdspolitisk plattform 2026

Fra: Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo

Kapittel 1

Plattformen bør tydeliggjøre at studentvelferd ikke bare handler om lik tilgang, men om aktiv utjevning av sosiale og økonomiske forskjeller. Rettferdighet bør løftes frem som et bærende prinsipp, ikke bare likebehandling.

Kapittel 2.1

Plattformen går her lenger enn det som er juridisk ryddig og politisk nødvendig.

Studentsamskipnader er ikke offentlige organer i forvaltningslovens forstand.

Medbestemmelse og reelt innsyn er viktig, men bør forankres i studentsamskipnadenes særlige organisasjonsform, ikke i offentlighetsloven direkte. Innsyn bør reguleres internt og politisk, ikke gjennom et lovverk samskipnadene ikke er formelt underlagt. I stedet for bred og uklar innsynsrett, foreslår vi et mer presist og funksjonelt alternativ. At leder av velferdstinget gis innsyn i lukkede saker. Dette sikrer demokratisk kontroll, kontinuitet og ansvarlig håndtering av sensitiv informasjon

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
52-53	og studentskipnadene må følge offentlighetslovens innsynspraksis		Strykning
53-55	I tillegg skal det øverste studentorganet, som skal påvirke den respektive studentsamskipnaden, få innsyn i lukkede saker som omhandler drift	I tillegg skal leder av det øverste studentorganet, som skal påvirke den respektive studentsamskipnaden, få innsyn i lukkede saker som omhandler drift	Tillegg

Kapittel 3

Vi mener at 60 studiepoeng etterslep er tilstrekkelig for å verne om velferden til studentene. Støttesystemet bør anerkjenne at studieløp ikke alltid er lineære, men samtidig opprettholde klare forventninger til progresjon og fullføring. Ved stort etterslep vil studenten ofte allerede være i en særordning, på tilrettelagt løp eller i dialog med institusjonen/Lånekassen.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
71-73	Studenter skal ha rett på stipend og lån til studier tilsvarende 480 studiepoeng og skal kunne havne opptil 90 studiepoeng bak ordinær studieprogresjon og fortsatt få utbetalt støtten	Studenter skal ha rett på stipend og lån til studier tilsvarende 480 studiepoeng og skal kunne havne opptil 60 studiepoeng bak ordinær studieprogresjon og fortsatt få utbetalt støtten	Endring

Kapittel 3.1

1,5 G dekker i praksis ikke reelle bo- og levekostnader. Et nivå på 2 G reduserer behovet for omfattende deltidsarbeid styrker gjennomføring og bidrar til sosial utjevning. Basisstøtten bør sikre *reelt heltidsstudium*, ikke bare overlevelse. Økt basisstøtte bør sees på som et forebyggende tiltak mot frafall, ikke en kostnad uten effekt

Plattformen åpner i dag for fleksibilitet, men uten en klar standard kan studenter falle mellom ordninger. 12 måneder som hovedregel gir forutsigbar inntekt og spiller faktisk studieår. Vi mener fleksibilitet i utbetalingen av studiestøtten skal være mulig, men at standardløsningen skal være orientert rundt et studieår og ikke må undergrave studentenes økonomiske frihet.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
79-80	Derfor må basisstøtten	Derfor må basisstøtten være på minst 2 G og som	Endring

	være på minst 1,5 G og fordeles jevnt ut over 11 måneder	standard fordeles ut over 12 måneder	
--	--	--------------------------------------	--

Kapittel 3.2

Studenter bør på sikt anerkjennes som en egen yrkesgruppe i velferdssystemet. Ved sykdom bør de ha rett til sykepenger fra NAV, på lik linje med andre i fulltidsarbeids. Dette vil gi bedre økonomisk trygghet, redusere press på særordninger i Lånekassen å gjøre systemet mer helhetlig og forståelig. Studier er i praksis fulltidsaktivitet og sammenlignbart med arbeid i omfang og forpliktelser.

Dagens formulering på linje 106 er unødvendig kommer frem som uheldig.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
115		På sikt skal studenter innlemmes som yrkes gruppe og ved sykdom motta sykepenger fra NAV	Tillegg
106	Begge foreldre skal ha samme tilgang til støtteordninger som mor.	Begge foreldre skal ha samme tilgang til støtteordninger.	Strykning

Kapittel 3.4

Det fjernede punktet fra 3.2 om at studenter som innehar honorerte heltidsverv skal ha rentefritak på studielånet for perioden de innehar vervet, kan tilhøre dette kapitlet. Dette er et svært sterkt velferds- og demokratiltak som burde forbli i VPP, uavhengig om det ikke passer helt inn i noen spesifikke kapiteler, er det ikke riktig å fjerne det totalt.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
138		Studenter som påtar seg honorerte heltidsverv skal ha rentefritak på studielånet for	Tillegg

		perioden de innehar vervet.	
134-136	Renten skal følge - styringsrenten til Norges Bank (med et fratrekk på [1 / 0,75] poeng). - basisrenten (med et fratrekk på [1 / 0,75] poeng).	Renten skal følge styringsrenten til Norges Bank med fratrekk på 0,75 poeng	Endring

Kapittel 3.5

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
143-144	Nedbetaling av studielånet skal være inntektsavhengig og en skal ikke begynne å betale før en har fått en inntekt på minst 2 G.	Nedbetaling av studielånet skal være inntektsavhengig og en skal ikke begynne å betale før en har fått en inntekt på minst 2,5 G.	Endring

Kapittel 3.6

Det er et fint prinsipp at det ikke skal være en øvre aldergrense på hvem som er student. Allikevel er det ikke uhørt at systemet kan misbrukes. Ved å spesifisere at de over 35 må være fulltidsstudent sikrer man seg mot de som fortsetter å betale semesteravgift for rabatter etter de reelt er ferdig å studere.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
163		For at tilbudet skal gjelde for de over 35 må de være fulltidsstudenter	Tillegg

Kapittel 3.7

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
166	Studenter skal ha en frikortgrense på 1 G.	Studenter skal ha en frikortgrense på 1,5 G.	Endring

Kapittel 4.1.1

I delkapittelets første avsnitt løftes det minstekrav for kvalitet av utleiebolig og gode føringer for utleieboliger. Vi mener poengene som løftes her er viktige og treffende. Vi opplever derimot at formuleringene og politikken i andre avsnitt er kronglete og selvmotsigende. I tillegg mener vi en slik sertifisering på leieboliger er unødvendig og virker mot sin hensikt

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
183-186	Det skal finnes en sertifiserings- eller merkeordninger som funker som et kvalitetsstempel og bidrar til å informere om hvilke utleieaktører som er seriøse. Tilfredsstiller ikke boligene kriteriene skal boligene tas av utleiemarkedet mens boligen utbedres.		Strykning

Kapittel 4.1.4

Vi er positive til en tredje Boligsektor, men mener de lokale studentparlamentene og velferdstingene bør ha eierskap over det fremfor at dette er NSOs nasjonale politikk. Vi mener NSOs fokus skal være å styrke og verne om Studentsamskipnadene.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
211-214	4.1.4 Tredje boligsektor Det skal etableres en tredje boligsektor for utleie, der ideelle aktører får statlig tilskudd for å bygge rimelige leieboliger. Disse aktørene skal ikke ha andre enn å tilby rimelige utleieboliger.		Strykning

Kapittel 4.1.5

Vi mener mulighet til å eie egen bolig er et viktig prinsipp å ha, men denne politikken kan ha en uønsket effekt slik den legges frem. Samlet gjeldsbyrde er viktig, ikke bare for bankens sikkerhet, når de utsteder lån. Det er i stor grad også i låntakers interesse at dette tas hensyn til i forhold til boliglån, boliglåns gjeld og studielån må begge betales ned på, og dersom studielån ikke tas hensyn til under beregninger av samlet gjeldsbyrde frykter vi dette kan ha negative effekter hvor låntakere får uproporsjonalt økt gjeldsbyrde de vil streve med å betale ned. Derfor at det er ugunstig å ha dette punktet i Velferdspolitisk plattform

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
215-218	4.1.5 Muligheter for å eie Studenter skal ikke ha dårligere utsikter til å eie en egen bolig i fremtiden enn		Strykning

	andre 217 unge voksne. Studielån skal ikke være en ulempe når man skal inn i boligmarkedet, 218 og derfor skal det ikke regnes med når samlet gjeldsbyrde beregnes.		
--	---	--	--

Kapittel 4.2.3

Vi ønsker å klargjøre hva vi mener «sårbare grupper» og spesifisere at studenter som flytter langt for studie er de mest sårbare når det kommer til boliger.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
250	behov ivaretas, og særlig sårbare grupper skal prioriteres	behov ivaretas, og særlig studenter som flytter langt for studiet skal prioriteres	Endring

7.2

Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo anbefaler at hele punktet om etablering av Studentsamskipnaden i Norge (SiN), regionsinndeling, regionsråd og nasjonal fastsettelse av semesteravgift strykes i sin helhet.

SP UiO vurderer forslaget som uferdig, svakt forankret og prinsipielt problematisk. Forslaget innebærer en omfattende omlegging av dagens organisering av studentvelferden, uten at konsekvensene for studentdemokrati, representasjon, lokal forankring og økonomisk fordeling er tilstrekkelig utredet eller avklart. Det foreligger verken dokumentasjon, konsekvensanalyser eller økonomiske beregninger som gir et forsvarlig beslutningsgrunnlag for en strukturendring av denne størrelsesorden.

Et grunnleggende problem ved forslaget er reduksjonen i studentrepresentasjon. Dagens modell består av 14 selvstendige studentsamskipnader med egne styrer og tilhørende velferdsting. Disse strukturene sikrer bred studentdeltakelse, reelt meningsmangfold og

demokratisk forankring i beslutninger om velferdstilbud, prioriteringer og bruk av semesteravgift. Forslaget innebærer i praksis en avvikling av disse strukturene, erstattet av et begrenset antall regionsråd bestående av én representant per medlemslag. Dette vil føre til en betydelig innsnevring av studentdemokratiet og fjerne et stort antall studentrepresentanter fra beslutningsprosessene. Det er ikke redegjort for hvordan dette tapet av representasjon skal kompenseres, eller hvordan tilsvarende grad av studentinnflytelse skal sikres i den nye modellen.

Forslaget reiser også alvorlige spørsmål om representativitet og demokratisk legitimitet. Det er uklart hvordan representasjon i regionsrådene skal fungere i praksis, og om store institusjoner med mange studenter skal ha samme stemmevekt som små institusjoner. En slik modell vil kunne skape systematiske skjevheter i representasjonen, der enten store institusjoner underrepresenteres eller små institusjoner får uforholdsmessig stor innflytelse. Uten klare prinsipper for representasjon og stemmevektning svekkes den demokratiske legitimiteten i strukturen.

Videre mangler det avklaringer om hvordan økonomisk fordeling skal ivaretas. Det er ikke redegjort for hvordan studenter i små eller økonomisk pressede regioner skal beskyttes mot å tape i konkurranse med større og mer ressurssterke regioner. Det er heller ikke avklart om det etableres en felles nasjonal pott for semesteravgiften, hvordan en slik pott eventuelt skal fordeles, eller hvilke fordelingsmekanismer som skal sikre rettferdig geografisk fordeling. Uten klare prinsipper for økonomisk fordeling skapes det betydelig usikkerhet om konsekvensene for studentvelferden lokalt.

SP UiO er også kritisk til den foreslåtte maktforskyvningen i systemet. Når både innstilling til semesteravgiften og overordnede prioriteringer flyttes til nasjonale organer, styrkes NSOs rolle betydelig på bekostning av lokale studentdemokratier. Dette innebærer en strukturell forskyvning av beslutningsmakt bort fra institusjonsnære organer og studentenes lokale arenaer for påvirkning. En slik sentralisering utfordrer prinsippet om lokal autonomi og reiser prinsipielle spørsmål om balansen mellom nasjonal koordinering og lokalt selvstyre.

Forslaget svekker også den lokale forankringen i studentvelferden. Dagens samskipnadsmodell er bygget på nærhet til studentene, lokalkunnskap og tilpasning til lokale behov. En nasjonal samskipnad med sentralisert struktur vil skape større avstand mellom studenter og beslutningstakere, redusere fleksibiliteten i velferdstilbudene og svekke muligheten for lokalt forankrede løsninger. Det er heller ikke avklart hvordan lokale initiativ og prosjekter som tidligere har vært finansiert gjennom lokale vedtak om

semesteravgift, skal kunne videreføres i en modell der innstillingsmyndigheten flyttes til landsmøtet i NSO.

SP UiO mener videre at forslaget er preget av betydelig uklarhet når det gjelder styringsstruktur, beslutningsmyndighet og rollefordeling. Det er ikke avklart om regionsrådene skal ha reell vedtaksmyndighet eller kun rådgivende funksjon. Det er uklart hvem som faktisk fatter beslutninger om prioriteringer, økonomisk fordeling og utvikling av velferdstilbudene. Denne uklarheten svekker både forutsigbarheten og den demokratiske legitimiteten i modellen.

Forslaget reiser også prinsipielle spørsmål knyttet til representasjon og medbestemmelse for aktører som står utenfor NSO. Slik modellen er utformet, er det NSOs medlemslag som skal være representert i regionsrådene. Dette innebærer at lokallag, institusjoner og studentgrupper som ikke er representert gjennom NSO i praksis mister medbestemmelsesrett over studentvelferden. Dette gjelder særlig fagskolene, som i den foreslåtte modellen ikke gis noen reell innflytelse over fordeling av semesteravgiften, ettersom avgiften skal innstilles av landsmøtet i NSO og vedtas av SiNs styre. Dette er prinsipielt problematisk. Studenter ved fagskoler skal ha reell medbestemmelse over egne midler og egne velferdstilbud, på lik linje med studenter ved høyskoler og universiteter. Svaret på denne utfordringen er etter SP UiOs syn ikke å innlemme fagskolene i NSO som organisasjon, men å bevare og styrke lokale strukturer der også fagskolestudenter kan delta i velferdsting, samskipnadsdemokrati eller tilsvarende ordninger. En modell som bygger på nasjonal sentralisering og medlemskapsbasert representasjon gjennom NSO, svekker det brede velferdsdemokratiet og ekskluderer aktører som i dag har reell lokal påvirkningskraft. Samtidig vil en utvikling der NSO gis en fast strukturell rolle i samarbeid med fagskolene bidra til å viske ut de prinsipielle skillelinjene mellom universitets og høyskolesektoren og fagskolesektoren. NSO skal være interesseorganisasjonen for høyere utdanning i form av høyskoler og universiteter, og ikke utvikles til en overordnet paraplystruktur for hele utdanningsfeltet. Dette forslaget bidrar til en uklar rolleforståelse og en organisatorisk sammenblanding som er prinsipielt uheldig.

Mangelen på svar på de kritiske spørsmålene som er reist, både i skriftlige innspill og i dialogmøter, bidrar ytterligere til å svekke tilliten til prosessen. Når et forslag med så vidtrekkende konsekvenser for studentvelferden legges frem uten tilstrekkelig utredning, dokumentasjon og avklaringer, blir det umulig for medlemslagene å foreta informerte, ansvarlige politiske vurderinger.

På denne bakgrunn mener Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo at forslaget om etablering av Studentsamskipnaden i Norge, regionsråd, nasjonal fastsettelse av semesteravgift og tilhørende styringsstruktur i sin nåværende form ikke er faglig, demokratisk eller organisatorisk forsvarlig. Forslaget representerer en sentralisering av makt, en svekkelse av studentdemokratiet, en reduksjon i representasjon og en uthuling av lokal forankring i studentvelferden.

SP UiO anbefaler derfor at punktet strykes i sin helhet.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
413 - 429	Hele kapittel 7.2		Strykning

Kapittel 7.3

Vi mener at semesteravgiften ikke bør reguleres etter KPI-justering. Semesteravgiften bør fortsettes å reguleres etter dagens system.

Linje	Original Tekst	Ny Tekst	Form
438 - 440	Semesteravgiftens formål er å bidra til å bedre studentenes velferdstilbud ved den enkelte studentsamskipnad. Beløpet skal fastsettes av studentene ved den enkelte studentsamskipnaden og skal ikke kunne endres i løpet av studieåret. Det skal være mulig å KPI-justere semesteravgiften der studentene er enige i det.	Semesteravgiftens formål er å bidra til å bedre studentenes velferdstilbud ved den enkelte studentsamskipnad. Beløpet skal fastsettes av studentene ved den enkelte studentsamskipnaden	Strykning

Ønskede Tillegg

Studenter burde opptjene statlige pensjonspoeng ved å studere der 30 studiepoeng per semester tilsvarer en fulltidsjobb. Dette bygger under det generelle ønske om at heltidsstudenten skal likestille med å være i fulltidsstilling. Hele stipendandelen skal komme på grunnlag av fullførte studiepoeng. Omgjøring fra lån til stipend skal ikke avhenge av fullført grad. Stipendandelen på studiestøtten skal økes til 60%.